

Szabadság torzóban

2016 november 23. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Két torzóban maradt szobor, két egymással párhuzamosan futó szabadságküzdelem.

A szuezi csatorna a brit

birodalom gerincveleje.

Bismarck

A magyar „szobrászok” a pöffeszked? Sztálint döntötték le, úgy hogy csak a csizmája maradt, míg az egyiptomiak a francia Ferdinand de Lesseps, a csatorna építtet?jének diadalt sugárzó emlékm?vét rombolták le térd felett, hogy ezzel is nyomatékosítsák, saját kezükbe veszik az akkori világ egyik legfontosabb vízi útjának ellen?rzését. A magyarok a szovjet megszállást és a rájuk kényszerített kommunista terrorrendszert akarták lerázni magukról, az egyiptomiaknak a britek gyámkodásából lett végérvényesen elegük.

1956. október 23-án a magyarok kinyilvánították, hogy nem t?rik tovább a kommunista diktatúrát és a szovjet megszállást. Szabadságot és nemzeti függetlenséget követeltek. 29.-én Nagy- Britannia és Franciaország Izraellel közösen katonai beavatkozásra szánta el magát Egyiptom ellen. Ez volt a válaszuk arra, hogy Egyiptom állami tulajdonba vette a Szuezi csatornát, és ki kívánta vásárolni a korábbi tulajdonosokat.

November 4-én a Magyarországra támadó Vörös Hadsereg katonái közül többen azt hitték a Szuezi- csatornához vezényelték ?ket. Nyilvánvaló volt, hogy a háborúzó katonák egy részének fogalma sem volt arról, hogy a kommunista diktatúra ellen felkelt magyar szabadságharcosok ellen vetették be ?ket. Sok magyar gondolta és gondolja úgy ma is, hogy a „nyugatiak”, mindenekel?tt az Amerikai Egyesült Államok, azért nem nyújtottak a magyar szabadság ügyének sem diplomáciai, sem fegyveres segítséget, mert elterelte a figyelmüket a Szuezi válság. Az egyiptomiak szerint a szovjetek a magyar forradalom miatt csak késlekedve tudtak a segítségükre sietni, a világ pedig Budapest miatt nem figyelt eléggé az ellenük indított agresszióra. Mindkét állítás igaz, csak nem úgy. A párhuzamosan futó események ugyan megosztották a szélesebb közvélemény figyelmét, a döntés mögött azonban mindkét esetben a szuperhatalmak reálpolitikai megfontolásai húzódtak meg. A magyar szabadságharc sorsát megpecsételte, hogy az USA-nak nem állt érdekében a II. világháborút lezáró európai érdekszférák határainak módosítása. F?leg nem, ha azt egy kis állam kezdeményezi, harcolja ki magának, és nem a szuperhatalmak közötti megállapodások eredményezik. A britek és franciák kiszorítása Egyiptomból, és a közel-keletr?l, terület és pozíciófoglalási lehet?séggel kecsegtette mindkett?jüket, ami közös, egyeztetett fellépést eredményezett.

A nyugati kommunisták micsoda

pojácák! Ha szólamaikat a

propaganda érdekében hangoztatják,

az még megbocsájtható! De ?k

jobbára hisznek is benne, és ez már

megbocsáthatatlan.

Czeslaw Milosz

1956-ra Európa régi urai sorra veszítették el birodalmuk még megmaradt részeit. Egymás után omlott össze a brit és a francia gyarmati uralom Szudánban, Tunéziában, Marokkóban, Ghánában, Cipruson, Máltán, Algériában, Egyiptomban – egyre újabb érveket szolgáltatva a kommunistáknak és a velük szimpatizáló nyugati baloldalnak a kommunizmus magasabbrend?ségér?l, erkölcsi fölényér?l sz?tt ábrándjaikhoz. Mindennek következtében Európa egykori nagyhatalmainak tekintélye és befolyása zuhanórepülésbe kezdett, amit a Szuezi válságban játszott

szerepvállalásuk végérvényessé tett. Nagy-Britannia és Franciaország Izraellel közösen önálló, az USA-tól független katonai beavatkozása Egyiptom ellen a bipoláris világ mindkét nagyhatalma, az USA illetve a Szovjetunió érdekeit sértette, ezért együttesen visszavonulásra kényszerítették ?ket. A szovjetek Párizs és London elleni nukleáris rakétatámadással fenyeget?ztek, ami rádöbbentette az európaiakat arra, hogy az USA támogatása nélkül nem szállhatnak szembe a szovjetekkel. A Szuezi kalandból minden szerepl? levonta a következtetést. Az angolok azt, hogy soha többé nem lépnek az amerikaiak el?zetes engedélye nélkül, amit a mai napig be is tartanak, és amit „különleges kapcsolatnak" becéznek. A franciák azt, hogy az angolok gyengék és megbízhatatlanok és ezért a németek felé fordultak. Szövetségükb?l n?tt ki az az Európai Unió, amelynek els? évtizedeit a francia politikai irányítás és a német gazdasági fölény jellemezte. A magyarok, illetve a szovjet megszállás alatt él? népek megértették, hogy a Nyugat, és különösen az Amerikai Egyesült Államok nem fog ügyük mellé állni, mert csak propagandaeszközként tekint rájuk. Egyiptom jól megjegyezte, mire számíthat az a nép, amelyik szovjet fennhatóság alá kerül.

Nasszer 1956-ban 38 éves volt. Másodszor töltötte be a kormányf?i, ezúttal az államelnöki pozíciót is. Széles vállú, magabiztos és nagyratör? politikus volt. Határozottan kommunista ellenes, Amerika-barát beállítottságú. Izraelt utálta, de a muszlim testvériség ellen is harcot hirdetett. Ez utóbbiak merényletet is megkíséreltek ellene, és bár 8 lövést l?ttek ki rá, életben maradt. Egyiptom 1867-ig az ottomán birodalom része volt, utána került brit érdekszférába. A Közel-kelet a 19/20 század fordulóján lett különösen érdekes a britek számára, amikorra az olaj, mint a jöv? energiaforrása egyre fontosabbá vált. A britek a Shell, az amerikaiak a Rockefellereken keresztül szereztek pozíciókat a térségben. Az olajkereskedelem feletti ellen?rzés érdekében 1875-ben a britek kivásárolták az egyiptomiakat a Szuezi csatornát m?ködtet? vállalatból. A csatorna feletti rendelkezést a britek kiemelt fontosságúnak tekintették és ezért a brit birodalom alapvet? érdekeként azonosították be. Az Attlee kormány mindent feladni szándékozó politikájának id?szakában azonban gazdasági erejük és a birodalmuk fenntartásához szükséges elszánásuk egyaránt a mélypontra került. A britek látványos gyengesége mindkét szuperhatalom érdekl?dését felkeltette. Annál is inkább, mert az oroszok a krimi háború óta nem tudtak pozíciót foglalni a Közel-keleten. Most azonban el?ttük is megcsillant a remény, hogy érdekszférájukat errefelé is kiterjeszthetik. Lényeges szempont volt az is, hogy Európa olajellátásának kétharmada a Szuezi csatornán keresztül bonyolódott, aminek a fele a britek igényeit fedezte.

1952-ben a britek és az egyiptomiak között annyira megromlott a viszony, hogy fegyveres összecsapásokra is sor került. És bár két évvel kés?bb London kötelezettséget vállalt arra, hogy 56 nyarán kiüríti a csatorna menti területet, ahogy közeledett a határid?, az Eden vezette brit kormány egyre kevesebb hajlandóságot mutatott a kivonulásra. Mert az mindenki számára egyértelm?vé tette volna a brit birodalom megsz?nését, valamint geopolitikai befolyásuk és nagyhatalmi presztízsük maradékának elvesztését. Eden és kormánya nem tudott és nem is akart egy olyan világot elképzelni, amit nem ?k ellen?riznek, amiben nem a britek érdekei dominálnak. Az olajtermel? területek és szállítási útvonalak feletti ellen?rzés biztosítását az tette kiemelt fontosságúvá, hogy a szén helyét egyre fokozódó mértékben átvette az olaj, a jöv? energiaellátása szempontjából tehát a Szuez feletti ellen?rzés kulcsfontosságú lett. Anyagi hasznuk is tetemes volt a csatornából, hiszen az 1956-ban áthaladó 115 millió tonna szállítmány 11 millió font profitot termelt, amib?l 4,5 millió font illette meg a briteket.

A brit gyámkodást lerázni akaró Nasszert az amerikaiak hintapolitikára kényszerítették. Kezd?dött azzal, hogy Egyiptom nem kapott megfelel? fegyverzetet az USA-tól, vásárlási ajánlatát nem vették komolyan, miközben a CIA egy jelentéktelen összeggel, (3 millió dollár kp) nyilván jól dokumentáltan, meg akarta vesztegetni. Így aztán látványosan a szovjetekhez, és kevésbé látványosan a britekhez fordult. Mindketten készségesen a rendelkezésére álltak. A csehszlovák fegyverszállítmányokat jól kiegészítette a britek által küldött nehézfegyverzet, amit aztán a háború folyamán ellenük használtak fel. A britek csak 1956 els? felében négyszer annyi fegyvert szállítottak le Egyiptomnak, mint a velük szövetséges Izraelnek, ezen belül ötvenszer annyi repül?t és repül?alkatrészt. A John Foster Dulles képviselte amerikai külpolitika annak ellenére sem t?rte, hogy Nasszer a szovjetek felé fordult, hogy arra ?k kényszerítették rá. Amikor Nasszer a csak pár hónapja alakult el nem kötelezettek körében is felt?nt, büntetésb?l visszavonták az általuk, illetve a Világbank által Egyiptomnak beígért hitelt, ami az Asszuáni gát megépítéséhez kellett. Lépésükhöz néhány nap elteltével a britek is csatlakoztak. (az USA 56 millió dollárt, a Világbank 200 millió dollárt, a britek 14 millió fontot ígértek.) A szovjetek kaptak az alkalmon: igent mondtak a gát finanszírozására, és ezzel elhárult az akadály a csatorna államosítása el?l.

Az USA élén a második elnöki periódusára készül? Dwight Eisenhower állt. A II. világháború gy?ztes tábornokának legfontosabb munkatársai a Dulles fivérek voltak. Külügyminisztere, a fent említett John Foster, illetve öccse Allen Welsh, a CIA elnöke volt. Allen mindkét világháború alatt Európában dolgozott, a második világháború alatt az OSS svájci rezidenseként. A Dulles család két tagja, a fiúk egyik nagyapja, illetve nagybátyja is szolgált a külügyminiszteri poszton. A presbiter szül?i ház nagy súlyt fektetett a fivérek oktatására, képzésére, világ-és

nyelvismeretére. A fivérek már a versaillesi békekonferencián is tanácsadói szerephez jutottak. Foster az akkori elnök, Wilson személyes megbízottjaként jóvátételi kérdésekkel foglalkozott, Allen a határmegállapító bizottság munkájában vett részt. John Fostert, aki jogászként dúsgazdaggá vált, veterán külpolitikai szakért?nek tekintették és Eisenhower elnök er?s embereként számoltak vele. Külügyminiszterként arra törekedett, hogy a demokraták által hangoztatott feltartóztatás politikai doktrínája helyett, az általa erkölcsösebbnek tartott felszabadítás politikája érvényesüljön. „Az USA külpolitikájának több szívre van szüksége”- hirdette. De amikor a szavak helyett tettekre lett volna szükség, mint Berlinben 1953-ban, vagy Magyarországon 1956-ban, visszatért a szavakhoz. Október 24. én 6 óra 7 perckor, Henry Cabot Lodge ENSZ nagykövettel telefonon azon lamentáltak, hogy bevigyék-e a magyar kérdést a Biztonsági Tanács elé. Ekkor mondta: „Aggódom, hogy azt fogják mondani rólunk, hogy amikor a dönt? pillanat eljött, mert a magyarok fellázadtak és készek voltak meghalni, mi szundikáltunk és nem tettünk semmit.” Eisenhower elnök még csak nem is aggódott. Az els? pillanattól kezdve egyértelm?vé tette, hogy esze ágában sincs kockára tenni az egyre kedvez?bb irányba fejl?d? szovjet-amerikai kapcsolatokat. Úgy vélte, ami a magyarokkal történik, az sajnálatos. De ha szovjet-amerikai konfliktus lenne bel?le, az igazi tragédia lenne. A Közel- kelet azonban más eset volt. 1956-ban Szueznél diplomáciai és katonai fenyegetést is alkalmazott annak érdekében, hogy megakadályozza a kommunisták térnyerését a régióban, pont akkor, amikor végre elérkezett a pillanat, hogy ? léphessen a régi gyarmatosítók helyére.

Minden, ami odahaza történik, a világ

ügye. Együtt pusztulunk, együtt

menekülünk.

Márai Sándor

A magyarok a szabadságukért és nemzeti függetlenségükért, az egyiptomiak ugyancsak a függetlenségükért, Izrael a pánarab nacionalizmus ellen, túléléséért, Franciaország Algéria és a többi gyarmatának megtartásáért, a britek a csatorna és rajta keresztül az olaj feletti befolyásuk és ezáltal globális hatalmuk utolsó maradékának a megtartásáért harcoltak. A Szovjetunió közel keleti pozíciókra, az USA a brit örökség átvételére jelentkezett be. A párhuzamosan futó események tehát lehet?séget adtak a két szuperhatalomnak érdekeik egyeztetésére. Ennek eredményeként, az amerikaiak szabad kezet adtak a Szovjetuniónak Magyarországon, cserébe a szovjetek november. 5-én, alig egy nappal a Magyarország elleni támadást követ?en kiálltak Nasszer mellett. Sepilov külügyminiszter az ENSZ Biztonsági Tanácsához fordult, Bulganyin miniszterelnök pedig nukleáris fegyverek bevetésével fenyegette meg Edent, Mollet-t és Ben Guriont. Edennek címzett levelében azt kérdezte, milyen helyzetbe kerülne az Egyesült Királyság, ha egy olyan, sokkal er?sebb fél támadását kellene elszenvednie, aki mindenfajta megsemmisít? fegyver birtokában van? Pont olyanba, válaszolhatnánk, amilyenbe ?k hozták Magyarországot az el?z? napon. A francia, brit, izraeli vezetés hirtelen rádöbbent, hogy sem rakétaelhárító, sem atomer?vel nem rendelkeznek és ennek következtében védelmi képességük kizárólag az USA katonai erejét?l függ.

November 8-ra Eisenhower kikényszerítette a támadó csapatok teljes visszavonulását. Izraelt a segélyek megvonásával, gazdasági szankciókkal és azzal fenyegette meg, hogy kizáratja az ENSZ-b?l. November 9.-re az USA tönkretette a fontot, megvonta és az IMF-fel is megvonatta a britek hitelkeretét, és olajembargóval sújtotta az Egyesült Királyságot és Franciaországot, amihez Szaud Arábia is csatlakozott. A brit olajvállalatok mintegy 125 millió fontot buktak. Ez volt az USA által a mai napig alkalmazott gazdasági szankciók közül a legsikeresebb és legeredményesebb. Angliában leálltak az autók, akadozott a f?tés. Mindenki számára nyilvánvalóvá vált, hogy a britek és a franciák nemcsak katonailag, de gazdaságilag is teljesen kiszolgáltatottak az USA-nak. Önálló politikai hatókörük nem létezik. Presztízsük, tekintélyük maradéka is odalett. Az els? világháború vége óta féltve ?rzött titkuk, hogy agyaglábakon állnak, gyengék és er?tlenek, mindenki el?tt leleplez?dött. Kéksisakos ENSZ békefenntartókat vezényeltek a térségbe, akiknek ez volt az els? ilyen jelleg? bevetésük. Nasszer, bár minden csatáját elveszítette, megnyerte a háborút. A briteket kiszorították, a csatorna Egyiptomé lett. A gátat finanszírozták az oroszok, Hruscsov még azt is megígérte, hogy pótolja az összes hadfelszerelést, ami a háború alatt odalett. Egyiptom ennek ellenére amerikai érdekszférába került. Erre az 1957. március 9- én meghirdetett Dulles doktrína lett a garancia, ami leszögezte, hogy az USA fegyveres beavatkozás árán is megakadályozza a Közel-kelet kommunista elfoglalását. Kérdés persze, hogy Magyarország cserbenhagyása után ennek az ígéretnek mekkora fedezete maradt. Ha maradt egyáltalán.
A britek a Szuezi kaland következtében kiszorultak a közel keletr?l, a francia gyarmati uralom fenntarthatatlanná

vált Algériában. Izrael is nagy árat fizetett. Szuezi kalandja miatt az arabok a gyarmatosítók segédcsapataként tekintettek rá.

Magyarország és nyomában a szovjet megszállás alatt álló országok Moszkva és Jalta után újabb leckét kaptak a brit cinizmusból, a francia önzésb?l, a nyugatnémetek felel?sségáthárító mechanizmusából és az amerikai felel?tlenségb?l. Adenauer, Ben Gurion, Schuman pedig arra a következtetésre, jutott, hogy Európának egyesülnie kell, ha önállóságának maradékát vissza akarja szerezni.

> *Nagyon próbára tett bennünket*
>
> *az 1945 utáni világ.*
>
> Csoóri Sándor

Az USA egyik világháborúban sem rendelkezett konkrét béketervvel, vagyis elképzeléssel arról, hol húzódjanak a határok, milyen legyen a béke, mi legyen a harcok elülte után. A második világháborút követ?en ezért az amerikai és szovjet csapatok találkozása mentén vált ketté Európa. Ennek az esetlegesen kialakult status quo-nak az ?rzésére fél évszázad intellektuális er?feszítése ment rá. Békefeltételek kimunkálása helyett a feltartóztatásra rendezkedtek be, ami a kialakult er?egyensúly minden áron való fenntartására irányult. Ez a feltartóztatásra koncentráló politikai doktrína az 1953- as berlini, illetve az 1956 –os budapesti kihívások hatására egyértelm?en defenzívvé vált. Mindkét fél visszatér? retorikai toposzként, hasonló megvetéssel utasította el az 1938.-as müncheni konferencia kompromisszumát, és közben szemrebbenés nélkül tett hitet a minden áron való megállapodás politikája mellett. Európa a béke megszállottjává vált. A békés egymás mellett élést, az enyhülést, a keleti nyitás politikáját szorgalmazta. Egyszóval mindent megtett a status quo fenntartásáért, ami azzal járt, hogy a Szovjetunió szabad kezet kapott ahhoz, hogy az általa megszállt területeken a kénye-kedve szerint viselkedjen. Ami a két háború között a pacifizmus volt, az a második világháború után a nukleáris háborút ellenz?k mozgalmává szélesedett. Az atomháború ellenes békemozgalmakat szovjet pénzb?l finanszírozták, és a szovjet érdekeknek rendelték alá. Az 1945-1990 közötti atomkorszak f? állítása az volt, hogy az atomfegyverek totális háborúhoz vezetnek, amelyek eredménye olyan totális megsemmisülés, ami az emberiség kipusztulását eredményezi. Az egyetlen lehetséges válasz tehát a totális béke, más szóval, a mindenáron való béke akarása és meg?rzése lett. Évtizedeink mentek erre rá. Mindez szakmailag és személyesen is jó biznisznek bizonyult azok számára, akik az egyre nagyobb jólétben lubickolva morális és intellektuális önfeladásuk révén mesterfokra tökéletesítették a felel?sségáthárítást. Amir?l legtöbbjük a mai napig nem tudott leszokni. A mindenáron való béke és biztonság vakbuzgó híveivé vált európai elit a mai napig ragaszkodik ahhoz a téveszméjéhez, hogy az óriási tömegben felhalmozott tömegpusztító fegyverek a világot nem biztonságosabbá, hanem igencsak veszélyes hellyé változtatták.

A nyugati országok szuezi kalandja megkímélte a kommunistákat attól, hogy valódi természetük az ázsiai és afrikai népek el?tt is végleg lejáratódjon. Magyarország újbóli megszállása és leigázása sokkal nagyobb károkat okozott volna nekik, ha a világ figyelme nem oszlott volna meg Budapest és Kairó között. Az 1956-os magyar szabadságharcosok sorsa azt üzente: fellázadhatsz, harcolhatsz, de egyedül vagy. Nincs segítség, az USA, a Nyugat, nem áll melléd. Szuez ezzel szemben globális válsággá vált, mert tétje az olaj és a világ egyik legfontosabb kereskedelmi útvonalának ellen?rzése volt. Ennek fényében a magyar szabadság ügye egy a kelet-európai táboron belüli, helyi konfliktussá marginalizálódott. A közel keleti amerikai- szovjet közös fellépésért akkor sem t?nt túl nagy árnak, hogy a szovjetek szabad kezet kaptak a saját érdekszférájukban. Miért lenne ez másként ma? Csak most Szíria és Ukrajna sorsa a tét.

Schmidt Mária - http://latoszogblog.hu/

Tisztelt olvasók!
Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: https://twitter.com/syracuse73. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló